

Dohánygyár

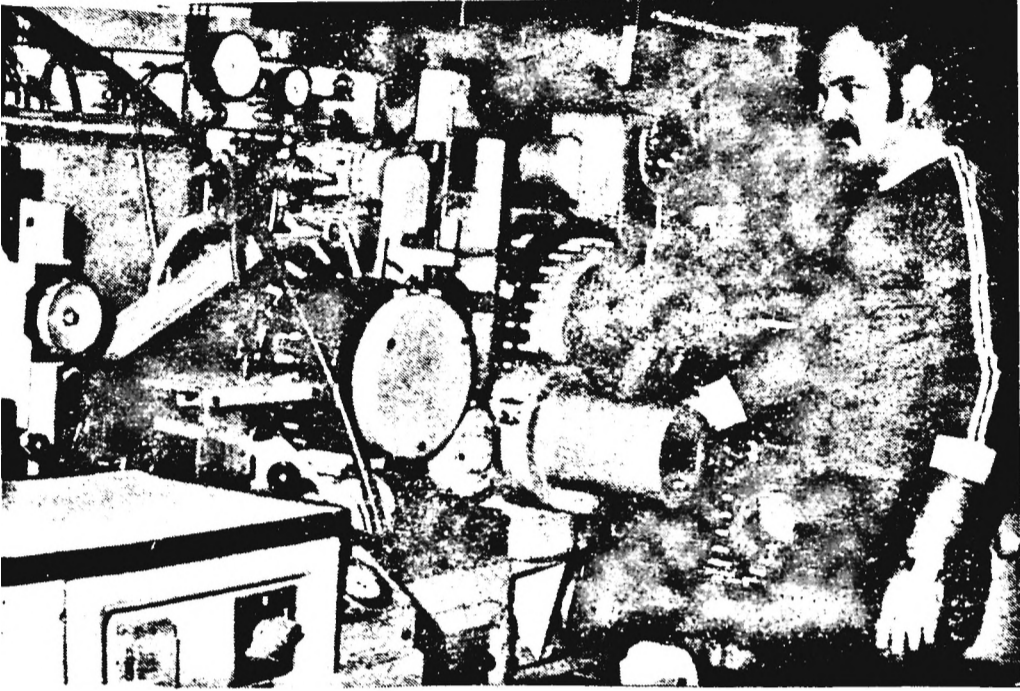

XII. évfolyam, 11. szám

A PÉCSI DOHÁNYGYÁR DOLGOZÓINAK LAPJA

1986. NOVEMBER

6,5 millió forintos többlet

Megnyugtató eredmények

Az idei gazdasági év nagy részét magunk mögött tudhatjuk. Erre az évre komoly növekedést terveztünk. Helyzetünket bonyolította és nehezítette az új csarnokba való átköltözés megszervezése. Az első negyedéves eredményünk nem úgy alakult, ahogy terveztük, ahogy szerettük volna. A gyors okfeltárás és elemzések után, a vállalat vezetése megtette a szükséges intézkedéseket. Ezek eredményeként az első félévet már kedvezően zártuk. A lemaradást sikerült behozni, túl voltunk az átköltözésen és a tervezettnél jobb mutatókat és eredményt értünk el. Bizakodással nézhettünk a harmadik negyedév elé. Most, hogy elkészült a mérleg és az elemzések, megállapíthatjuk, hogy ez a bizakodás nem volt alaptalan. Termelésünk közel 55 millió db cigarettával volt magasabb a tervezettnél, ez értékben 6,5 millió Ft-os többletet jelentett. Az értékesítés is kedvezőbben alakult, mint ahogyan terveztük: az 50 millió db zárókészlet helyett csu-

pán 7 millió db cigareta maradt raktáron.

A költséggazdálkodás terén javulás van a bázishoz képest. Az alapvető költség önköltsége 1%-kal alacsonyabb, mint az elmúlt év hasonló időszakában. Sikerült elérni, hogy a fel nem osztott költségek növekedését megállítsuk. Az összes költség 2%-kal alacsonyabb a bázisnál, ami önmagában is kedvező szám. A valóságban ez még jelentősebb javulást takar, hiszen a 2%-kal kevesebb költség mellett 10%-kal többet termeltünk. Így cigarettára átszámítva a költségcsökkenés megközelíti a 3%-ot.

Az értékesítési árbevétel a tervezettnél 2,5%-kal, több mint 26 millió Ft-tal magasabb. A bevételnövekedés és költségcsökkenés együttes hatásaként a vállalati nyereség 3%-kal, 3,5 millió Ft-tal magasabb, mint a tervezett volt. A bázishoz képest 9,2% a növekedés. Az első negyedév megtorpanása, a félév tervszintű teljesítése után a harmadik negyedév túlteljesítése mutatja, hogy az éves nyereségterv megvalósul előreláthatólag.

Mindezidáig a kedvező számokról, mutatókról volt szó. Nem mehetünk el szó nélkül azonban a hibák és gondok mellett sem. Már a féléves eredmények értékelésénél is szóltunk arról, hogy a készletek túlságosan magasak. A féléves számokhoz képest jelentősen csökkent a szeptember 30-i vállalati forgóeszközök állománya. A tervezett azonban még így is közel 10%-kal meghaladta.

A forgóalap-feltöltést 1987-ben már kivédeni nem tudjuk. Az utóbbi 5-6 évben ilyen célra az érdekeltségi alappól nem kellett fordítanunk. A mostani feltöltési kötelezettség annál is sajnálatosabb, hiszen ezt a pénzt olyan eszközök beszerzésére fordíthattuk volna, melyek a termelésben dolgozók munkáját könnyítenék.

Létszámhelyzetünk alakulását továbbra is a csökkenés jellemzi. Az elmúlt év hasonló időszakához képest 8 fővel kevesebb fizikai létszámmal oldottuk meg a termelési feladatokat.

A kifizetett munkabérek 10,6%-kal magasabbak a bázisnál. Az alacsonyabb létszám következtében a bérszínvonal 12%-kal haladta meg az elmúlt év hasonló időszakában elértet. A fenti mutatók csak a bére vonatkoznak, az érdekeltségi alapra történő kifizetéseket majd éves szinten tárgyaljuk.

A munkaidőmérleg adatai kevésbé kedvezőek. Az előző év hasonló időszakához viszonyítva 2%-kal emelkedett a le nem dolgozott munkanapok száma. Ez a növekedés a betegségek miatti kieső napoknál volt, arányában meghaladta az 5%-ot.

Összességében megállapíthatjuk, hogy az első háromnegyed év mutatói, gazdálkodása megnyugtatóan alakult.

Simon Éva

MÉTE

Az október 21-én megtartott MÉTE rendezvény célja a Dohánykutató Intézet tervidőszakra tervezett kutatás-fejlesztési elképzeléseinek ismertetése volt gyárunk szakembereivel. Mint Irimi Sándor megnyitójában elmondta, a rendezvényt első lépésnek tartja a Kutató és az ipar egymáshoz való közelítésének, végső soron elképzelhetőnek tartja, hogy gyárunkban a Kutatónak kihelyezett részlege üzemeljen. Ezek után több témakörben kaptunk részletes tájékoztatást. A technológiai fejlesztések a filtergyártás vonatkozásában az acetátkábel kiváltására, míg a cigarettagyártás területén a fajtérfogat növelésére irányulnak. A gyártmányfejlesztés területén a törzs- és filterventiláció egymásra és gyártmány egészére vonatkozó hatásának összefüggéseit vizsgálják.

A műszer- és gépfejlesztés a következő időszakban elsősorban az előkészítési folyamatszabályozás alárendeltjeként fog szerepelni. Az adagoló szalagmérlegről, folyamatos nedvességmérőről halotunk, de szó esett az ipari fajtérfogató fejlesztéséről is. Igen részletes tájékoztatást kaptunk a dohánynevelés eredményeiről és módszereiről. Hallottunk még az egészségügyi kockázat csökkentésére vonatkozó kísérletekről, ezen a területen a cél a kátránytartalom csökkentése, a megfelelő nikotin- és iztartalom megtartása mellett.

Csomor Miklós

A MÉTE Dohányipari Szakosztálya október végén vezetési ülést tartott. Gőri István titkár értékelte az üzemi csoportok 1986. évi munkáját. Megállapította, hogy az előző évhez képest van némi fejlődés, bár a programok teljesítése rapszodikus volt.

A jövő évi programok egyeztetése előtt elmondta, hogy a Kutató Intézet szakit az eddigi gyakorlattal és a gyárakban fog az őket érintő témákban előadásokat tartani. (Vállalat)

(Folytatás a 4. oldalon)

Ez idei november 7-ére eső nap 69 éve a régi pravoszláv idősámítás szerint 1917. október 25-ére esett.

A XX. század fordulóján más kapitalista államokkal egyidőben az oroszországi kapitalizmus a fejlődés imperiaalista szakaszába lépett. Mivel ebben az időszakban a kapitalizmus valamennyi ellentmondása felszínre kerül és különösen kiéleződik, fokozódik a tömegek elnyomása, ezért megnő a politikai aktivitásuk. A szocialista forradalom abban az országban vagy országokban megy végbe először, ahol az imperializmus láncja a leggyengébb. Ebből a szempontból valamennyi imperialista hatalom közül Oroszországban fejlődött ki legelőször a szocialista forradalom feltétele.

A tömegek nagyfokú forradalmasodása az 1916-ban, 1917 elején jelentkező sztrájkmozgalomban fejeződött ki. Az egyre fokozódó válság a februári polgári demokratikus forradalmat robbantotta ki, amely a cári uralom megdöntéséhez és a kettős hatalom kialakulásához vezetett. Egymás mellett dolgozott a két ellentétes hatalmi szerve-

zett: a munkás- és katona tanácsok, illetve a burzsoázia által alakított ideiglenes kormány. Sztálin beszámolója az 1917. július 26. és augusztus 3. között megtartott központi bizottsági ülésen rámutatott, hogy az ellenforradalmi diktatúrát csak a szocialista forradalom útján lehet megállítani. A központi bizottság október 16-i ülésén az október 10-i határozat alapján felkérésre vezetésére létrehozták a forradalmi katonai központot. Az ideiglenes kormány tudomást szerzett a készülő felkelésről és október 24-én hajnalban betört egy hadapródosztag a Párt központi lapjának a „Rabocsi Puttynak” nyomdájába és elkobozta a kész példányokat.

A forradalmi katonai bizottság ellenakciót szervezett. A vörösgárda és a hozzájuk csatlakozott önkéntesek fokozatosan átvették a városban a hatalmat és este az Auróra cirkáló ögyülővései megkezdték támadásukat az ideiglenes kormány szállására a Téli palota ellen.

A fővárosban győzött a felkelés és megindult a szocialista fejlődés.

Szekely Ildikó

November 29.

A gyorsan múlt időben ismét megállunk egy ünnepi percre, hogy visszaemlékezzünk Pécs felszabadulásának évfordulójára. A háború nálunk 1944. november 29-én fejeződött be, és nagy szerencsére meglehetősen megkímélte városunkat. Az életet nem romeltakarítással kellett kezdeni.

A város igyekezett az elmúlt évtizedek alatt, hogy lépést tartson a fejlődéssel. Időközben már igazi nagyvárossá növekedett, ennek minden előnyével és hátrányával. Örömkés gondok között éljük napjainkat. A ma és a holnap foglalkoztatja gondolatainkat. Erőinket az előttünk álló feladatok megoldására összpontosítjuk. November 29-én

tartsunk legalább egy percnyi szünetet és emlékezzünk vissza a múltra, az elmúlt évtizedek eredményeire. A múltra való emlékezés nélkül nincs jövőépítés, pedig mi szeretnénk - támaszkodva erre a történelmi múltra - egy még szebb jövő felé haladni.

Elődeink hősi küzdelme legyen nekünk is példa, hisz ha másképp is, de ma ismét helyzetet követel mindenkitől a meglehetősen nehéz gazdasági helyzet és a feszült nemzetközi politikai légkör. Céljaink megvalósításának legfontosabb záloga azonban a béke.

A jövőért és a békéért folytatott harc tehát elválaszthatatlan egymástól és mindannyiunk kötelességétől.

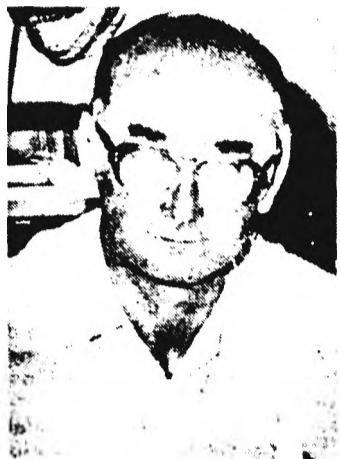
Befejezéséhez közeledik a gyári óvoda felújítása. Az egyre szépülő létesítményt most festik, folyik a külső tatarozása.

Bemutatjuk a vt tagjait

Zoboki László, Kiss József, Huber Jenő

A vállalati tanács tagjait bemutató sorozatunk utolsó részében Zoboki László, Kiss József és Huber Jenő vt-tagokkal ismerkedhetünk meg.

Zoboki László előkészítési üzemvezető választott vt-tag.
— Mi a véleménye a vt munkamódszeréről, a tanács tagok kezdeményező készségéről?

Zoboki László,

— A vt-működése, az ott folyó munka változatlanul érdekli az embereket, kíváncsiak a döntésekre. Ezért is foglalkoztat bennünket választott tanács tagokat az, hogy hosszabb távon eleget fog-e tenni a testület azoknak a követelményeknek, amelyekért létrehozták.

Kevés tapasztalattal már rendelkezünk, tudjuk, hogy csak a nagy jelentőségű stratégiai kérdéseket tudjuk befolyásolni. Döntéseink meghozatalánál figyelembe kell venni a vonatkozó rendeleteket, jogszabályokat is. Nehezíti a tanács munkáját, hogy a különböző testületekkel a kapcsolatrendszer — ez nem vállalati kérdés — nincs egyértelműen szabályozva.

A tanács tagjai — itt most a választottakra gondolok — a legjobb tudásuk szerint szólnak bele a különböző témákba. Az ülések anyagát időben kézhez kapjuk. Hasznos lenne, ha a határozati javaslatok egy-nél több alternatívát tartalmaznának, ez nehezítené a döntést, de talán megalapozottabbak lennének ezek. Helyesnek tartanám, hogy egyes előterjesztések összeállítását előtt a tanács tagok javaslatot tehesse, meghallgatva a dolgozók véleményét is. A választott tagoknak szükség szerint, de évente legalább egy alkalommal beszámolási kötelezettségük van.

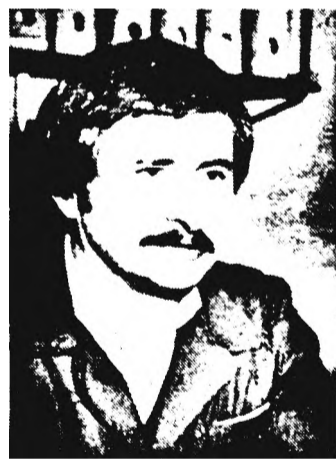
Nem tartozik a tanács hatáskörébe, de a tájékoztatásunkat elősegítené az, ha egy-egy terület gazdasági vezetője esetenként beszámolna az osztályszervezetben végzett, vagy az el nem végzett munkáról. Munkamódszerben előrelépést jelentene az is, ha élnék az azal a tájékoztatói lehetőséggel, melyet a különböző szintű gazdasági vezetők többször felajánlottak. Szorosabb együttműködéssel, változatosabb módszerek alkalmazásával el kell érniük, hogy a vállalat dolgozói érezzék, hogy az új irányítási rendszer kiszélesítette a demokratizmust, magasabb szintre emelte a vezetést.

Kiss József filtergyártási üzemvezető a vt elnökhelyet-

tese, választott tanács tag. Tőle is arra a kérdésre keressük a választ: mi a véleménye a vt munkamódszeréről, a tanács tagok kezdeményező készségéről, a közakarati érvényesüléséről?

— Egy hasonlattal szeretném az ezzel kapcsolatos gondolataimat kifejezni. Két éve, hogy munkaterületem dolgozóit jeget biztosítottam arra, hogy felszálljak egy vonatra. Egy olyan vonatra, melynek külön céladatai vannak, újszerű pályán indították el, határozott súlyú teherrel és „utast” vontat a cél felé. Az útja szabályozott, kivitelezése, megalkotása a rugalmasabb, fejlettebb, kollektívabb irányításra orientált.

Engem gyakran foglalkoztat az a gondolat, hogy jó vonatra szálltunk-e fel, nem volt-e egy másik lehetőség, a pályán ott van-e a helyén minden biztosító berendezés, jól van-e a menetidő megállapítva. Mivel az indulásnál más elképzeléseink voltak működésünkkel kapcsolatban, de leginkább a választóinknak, hamar befutottunk az alagútba, ahol homályosan lett látható, érzelhető minden. Nagy mértékben segítettek bennünket a továbbképzések, felkészülést segítő megbeszélések a vt-ülések előtt. Azonban a vállalat stratégiai kérdései között gyakran operatív tényezők is döntést várnak gondolatainkban (amit ki is nyilvánítottunk) a vt-üléseken. Ezek az ún. mindennapos gondjaink, operatív tényezők között úgy gondolom, vannak olyanok, amelyek erősen kapcsolódnak a stratégiai célokhoz, a döntés végrehajtásához. Megfontolandó, hogy ezért a vt hatáskörébe ugyan nem tartozó operatív tényezők közül kiemeljük azokat, amelyek a meghozott stratégiai döntésünket erősen befolyásolják, illetve azt pályamódosításra készítetnek.

Kiss József

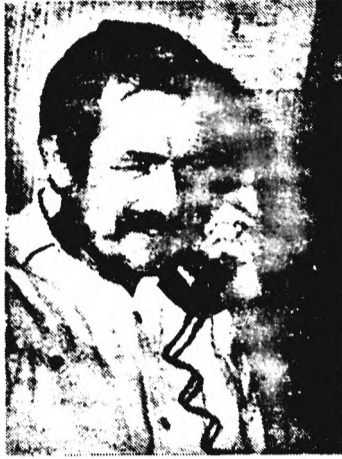
Tulajdonképpen a mi vonatként évek óta jó pályán halad. Tehát a stratégiai döntések jók voltak, s biztos vagyok abban, hogy a vt által jóváhagyottak is azok. A bajok nálunk az üzemvitellel, a pálya minőségével, a változó jelzőberendezések állításával vannak időnként. Nem véletlen, hogy a vt-tagjai — és választóink — részéről túl súlyos az operatív kérdések rakománya.

A külső szabályozók vonatként pályájának korrekciójára kényszerít bennünket, s ez a haladás sebességét is egyenlőtlenül érinti. Hol lassan, hol gyorsan haladva, vagy néha megállva nem biztosítja a pontos menetidő betartását.

— Hogyan érvényesül a döntések végrehajtása mindnapokban?

— Bármilyen jó egy vállalati terv, stratégia, bármennyire körültekintően fogalmazza meg a vállalati vezetési és adott időszak céljait, mégsem lehet teljes, ha annak szociális és emberi feltételrendszerrel hátrahagyott, hiányosak, maradnak. A döntésekbe jobban kell érvé-

nyesíteni — függetlenül a jog- és hatásköröktől — a dolgozók szélesebb körének a véleményét. Vagyis a döntés előkészítő munkánkat kell szélesebb pillérre építeni. A végrehajtás színvonalát csak így emelkedhet, a végrehajtottakat csak így nőhet meg a felelősségadata. Talán a vt-döntések

Huber Jenő

meghozatalához is több alternatíva kidolgozása lenne szükséges. Az azonos célt különböző pályákon is el lehet érni. Előre léphetünk természetesen mi magunk is, bátrabbá válhatnánk, hiszen kezdeményezést, munkamódszerben való előrelépést nem csak a vt-elnöktől, vagy vállalatunk igazgatójától lehet elvárni.

Nos végezetül: azt mondtam, hogy voltak gondolataim a vonatról, amelyre felszálltunk jó-e? Azt hiszem igen, és bízik benne, hogy minden nehézség mellett jó utat biztosítottunk magunknak, s ha leszállunk, mondhatjuk, hogy jól utaztunk. Huber Jenő műszaki osztályvezető az SZMSZ-ben meghatározott munkakör-betöltőként tagja a vt-nek. Számára érdekes lehet a vállalati tanácsban végzett tevékenysége abból a szempontból, hogy egyrészt országgyűlési képviselőként, másrészt a pécsi Városi Tanács tagjaként is részt vesz testület által hozott döntésekben.

— Lát-e azonosítást, illetve különbséget a testületekben végzett munkájában?

— A különbség ott kezdődik, hogy országgyűlési, illetve tanácsági megbízatásomat választással nyertem el, míg a vt-tagja, munkaviszonyomban betöltött munkakörömnél fogva — ugyis mondhatnám, „hivatalból” lettem.

Magától értetődő, hogy a három testületben végzett tevékenységem során több különbség is akad. Ezt nem kívánom részletezni, elég csak azt figyelembe venni, mi az országgyűlés, a tanács felada-

ta és hatásköre. Ezekhez képest a vt egy adott vállalat irányító szerve. Míg az előző két testület az állampolgároknak nézve hoz kötelező döntéseket, addig a vt döntései az adott vállalatra és az azzal munkaviszonyban álló dolgozóakra terjednek ki.

A döntésben való részvétel során azonban egy lényeges azonosságot látok, nevezetesen azt, hogy mindhárom testületben végzett munkám során, amikor odáig jutunk, hogy szavaznom kell, mi legyen az elfogadott javaslat, mindig a közérdeket, illetve a vállalat egészének érdekét kell szem előtt tartanom.

— Mi a véleménye erről az új vállalati irányításról?

— Úgy gondolom, hogy az irányítás decentralizálása mellőzhetetlen volt. Oda kell telepíteni a döntési jogkört, ahol a döntés megalapozottságához a legtöbb információ rendelkezésre áll. Ez a kollektív irányítási forma egyúttal a vezetés demokratizmusát is tovább szélesíti.

Természetesen csodákat nem várok, de feltétlenül egy történelmi jelentőségű folyamat első lépcsőjének tekintem. Az irányítás korszerűsítésének szükségességét vitathatatlanul tartom, a megvalósítás formáit illetően mindannyiunk közös tapasztalata és gondolkodása dönti majd el, kell-e, mikor és miként módosítani a jelenlegi rendelkezéseket.

— Hogyan itéli meg a vt hatáskörét, sok-e vagy kevés?

— Azt gondolom, hogy valahol el kellett kezdeni. Feltehető — már az eddigi tapasztalatok alapján is —, hogy ezt a jelenlegi hatásköri listát nem lehet véglegesen tekinteni. Az biztos, hogy a hatáskörnek a stratégiai kérdésekben hozott döntéseket kell biztosítani. Most már csak azt kell majd pontosítani, hogy mely kérdések eldöntését kell a végrehajtást végző egy személyi felelős vezető részére visszaadni, illetve milyen fontos kérdések eldöntésének jogával kell a vt hatáskörét kiegészíteni. Például a beruházás területén lehetne finomítani még, vagy a számszaki mérleg jóváhagyása helyett nem lenne-e elégséges az erre alapozott és elemzett, éves gazdálkodás értékelésének minősítése, vagy esetleg a kötvényjegyzésnél értékhatárhoz kötni a vt hatáskörét...

Bár a kérdésben nem szerepelt, de végül megemlíteném, hogy nagyon fontosnak tartanám megnyugtatóan rendezni a vt — társadalmi szervek, valamint igazgató — és társadalmi szervek vonatkozásában a hatás, illetve jogkörök átfedés nélküli, pontos elhatárolását.

SZVT-konferencia

A Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság konferenciát tartott október 30. és 31-én. Tematikája a „Vállalati belső önelszámolás és anyagi ösztönzés korszerűsítése” volt. A konferencia nyitó üléssel kezdődött. A Pénzügyminisztérium munkatársai tartottak előadást. Dr. Medgyessy Péter, a PM miniszterhelyettese előadásában ismertette népgazdaságunk jelenlegi pénzügyi helyzetét. Elmondta, hogy a költségvetés jelentős hiányokkal küzd. Gazdaságunk teljesítménye nem a vártakra megfelelően alakul, a rendelkezésre álló erőforrásokat nem kellő hatékonysággal hasznosítjuk. Állandó túlkereslet van, melynek az alapja a nem megfelelő árukinálat. Ebben a helyzetben nem lehet versenyhelyzetet teremteni. A gazdaságpolitikának két lehetősége van a piaci helyzet javítására.

1. Megfelelő érdekeltséggel az árukinálat bővítése. Az érdekeltségi rendszert az alábbi területeken kell gyökeresen megreformálni: vagyoni érdekeltség, tulajdonosi érdekeltség, monetáris rendszer, tőkeérdekeltség stb.

2. A keresetszabályozás átértékelése. Preferálni kell azon vállalatokat, vállalkozásokat, melyek hatékonysága, jövedelemteremtő képessége jó. A tartósan fizetőképeleneket nem szabad fenntartani, mert létük a népgazdasági támogatások mértékétől függ. Ezen vállalatok a költségvetésből élnek, melynek anyagi fedezetét

az átlagon felüli vállalatok biztosítják. Mindezekhez párosulni kell, a jelenleginél hatékonyabb adóztatásnak, úgy vállalati, mint személyi szinten. Hosszú távon, a vállalatoknál jelenleg érvényben lévő adózási formának meg kell változni, mert annak jövedelemvonó hatása jobban érvényesül, mint ösztönző hatása. A vagyonadó, béradó és a magas nyereségadó, mind a nyereségesen gazdálkodó vállalatok kibontakozását gátolják. A vállalatoknak egy adóreformra kell felkészülni. Nőni fog az indirekt adók súlya. Bevezetésre kerül a TBA jellegű adózás.

Dr. Nagy János, a PM főosztályvezetője rátért a tematikában megjelölt kérdésekre: „A gyári üzemi önelszámolás számviteli információs alátámasztása”. Önelszámolási rendszerrel olyan vállalatoknál lehet alkalmazni, melyben belül egyes tevékenységek jól elhatárolhatók, vagy területileg különálló részlegek vannak. Ezen részlegek önelszámoltatása abból áll, hogy vele szemben nyereségérdekeltség van támasztva, így a nagyvállalatban belül „több kisvállalat” működik. Ez a szervezeti forma hatékonyan elősegíti a vállalat gazdálkodását, hisz területenként, a munka jellegétől függetlenül lehet őket ösztönözni, ellenőrizni. Ehhez a számviteli rendet is úgy kell felépíteni, hogy az az adott terület tevékenységét tükrözze, valamint az elszámolások során halmozódás ne lépjen föl.

F. S.

Törzsgárdajutalmak

Bár az anyagi ösztönzés megfelelőbb formáinak kialakítása érdekében jelenleg is dolgozik az e feladattal megbízott team, idén még a hagyományoknak megfelelően került sor a törzsgárdajutalmak kifizetésére.

A területi törzsgárda-bizottságok felülvizsgálták, hogy a már régebbi, mintegy 600 törzsgárdajutalmak esetén nem merültek fel kifogások. A gondos mérlegelés után 4 fő törzsgárdajutalmának szüneteltetésére, 9 főnél pedig a törzsgárdajutalmakból való kizárára került sor. Természetesen a bizottságok döntöttek a törzsgárdajutalmak közé jelentkezők felvételéről is. Akiük a felvételre érdemesnek tartottak, azok már bizonyára kézhez vették az erről szóló határozatot. Csak emlékeztetőül jegyezzük meg, hogy a 3. éves I. fokozat eléréséhez nem fűződik anyagi juttatás.

November 7. megünnepléséhez kapcsolva 122 fő részére összesen 554 900 Ft törzsgárdajutalom került kifizetésre. Ennek belső megosztása a következő volt:

5 éves II. fokozatot 44 fő ért

el, jutalmuk 3000,- Ft, 10 éves III. fokozatot 21 fő ért el, jutalmuk 4000,- Ft, 15 éves IV. fokozatot 29 fő ért el, jutalmuk 5000,- Ft, 20 éves V. fokozatot 11 fő ért el, jutalmuk 6000,- Ft, 25 éves VI. fokozatot 7 fő ért el, jutalmuk 7000,- Ft, 30 éves VII. fokozatot 10 fő ért el, jutalmuk 8000,- Ft volt jelenként.

Említsük meg a hosszabb időt vállalatunknál töltő munkatársainkat név szerint is: 25 éve vannak itt: Brückner Antal, Kuckó Mária, Nagy Józsefné, Vámos Mihály, Baloah Lajosné, Freitag Jakab, Regényi Istváné; 30 év óta dolgozunk: Richter Antalné, Takács Károlyné, Schön Tiborné, Benkovich Józsefné, Hiv Mihályné, Zsikó Margit, Filkovich Sándorné, Kajcsa László, Környei László, Cserepes Károlyné.

Minden törzsgárdatagnak további jó egészséget, munkájukban sok sikert kívánunk! Reméljük, hűségükkel továbbra is a vállalat továbbfejlődése érdekében fognak munkálkodni és ezáltal személyes anyagi helyzetük is kedvezőbben alakul.

S.-né

Cél: alacsonyabb kátránytartalom

Az ipar minőségellenőrző osztályvezetőinek legutóbb megtartott értekezletén, kiemelt napirendi pontként szerepelt a cigarettaszabvány módosítása. Az elmúlt időszakban beérkezett vállalati javaslatok összegzését a Központi Minőségellenőrző Laboratórium elvégezte, ezek után próbáltuk a főbb alapelveket felállítani. A vállalatok képviselői egyetértettek abban, hogy a forgalomban lévő hazai gyártású cigarettáknak szükséges olyan minőségi kategorizálást létrehozni a szabványban, ahol az ár — minőség összhangja a legmesszebbmenőkig érvényesül. Ilyen formán négy minőségi osztályt mindenképpen célszerű elkülöníteni, ahol az első osztályba tartoznának például a licenc cigaretták, a másodikba az eddigi gyártmánykülönlegesség című alatt szerepeltetett cigaretták, a harmadikba az eddigi általános minőségi osztály-

ba sorolt füstszűrős cigaretták és a negyedikbe a füstszűrő nélküli termékek. Ez egy nagyvonalú osztályozás, ennek további finomítását kell elvégezni a közeljövőben az egyes vállalati koncepciók tervek figyelembevételével. A minőség osztályokhoz nyilván az ártól függően, más-más minőségi követelményeket kell meghatározni, hiszen a jó minőségű alap- és közvetlen anyagokat elbíró, magasabb árfevű termékektől, joggal vár el a fogyasztó kevesebb ragasztási, kihullási, kitöltési hibát, kiváltó égőképességet, alacsonyabb nagyméretű kocsánytartalmat, és így tovább.

Ismeretes, hogy jelenlegi szabványunk csak a főfüst nikotintartalmát szereztesz különbséget cigaretták és cigaretták között. Nemzetközi törekvés, hogy a gyártmányfejlesztések az alacsonyabb kátránytartalmú termékek forgalombahozá-

tala irányába tolódjanak el. A szabvány módosításban így tervezvük a főfüst kátránytartalmát szerinti termékmegkülönböztetést is a következőképpen:

alacsony kátránytartalom: max. 15 mg/cigaretta, közepes kátránytartalom: 16–20 mg/cigaretta, magas kátránytartalom: 20 mg/cigaretta felett.

A beltartalmi és külső tulajdonsági hibák új szempontú követelményrendszerének szabványozása után, sor került a fogyasztói csomagon feltüntetendő, különböző megnevezések meghatározására is. Tudjuk jól, hogy termékeink csomagolási egységein kötelező feltüntetni a dohányzás egészségkárosító hatására utaló feliratot. Az utóbbi időben újra felülértékelt a vita, szükség van-e „A dohányzás káros az egészségre” című felíratra, vagy elhagyható az. Végül is az Egészségügyi Minisztérium igen fontosnak tartva ezt a kérdést, átira-

tot küldött a Szabványügyi Hivatalnak, miszerint méginkább fokozni kell az egészségvédő felírat jelentőségét és kéri annak szorgalmazását a vállalatok felé, hogy további újabb, „specifikus” figyelemfelhívó szövegeket alkalmazzanak termékeiken; mint pl. „A dohányzók között gyakori a hörghurut és a tüdőrák”; „A dohányzók füstös környezetben nem dohányzók egészségét is veszélyezteti”; „A dohányzó terhes veszélyezteti születendő gyermeke egészségét”. — Azon túl, hogy ezeket vagy az ehhez hasonló feliratokat alkalmaznánk, tudatában kell lennünk annak, hogy igen nagy a felelősség rajtunk, s az elkövetkezendő termék- és műszaki fejlesztéseinknek mindenképpen az egészségre kevésbé káros termékek gyártása felé kell irányulniuk.

Dr. Kiss Elemérné

PECSI DOHÁNYGYÁR
A Pécsi Dohánygyár dolgozóinak lapja.
Szerkesztő a szerkesztő bizottság
Felelős szerkesztő:
dr. Simonné dr. Bernáth Erika
Kiadja a Baranya Megyei Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: dr. Jádi János
Előfizetési díj egy évre: 27,00 Ft
Pécsi Szikra Nyomda
7630 Pécs, Engel János u. 8.
F. v.: Farkas Gábor igazgató

Tűz a régi porleválasztóban

1986. október 6-án 11 óra 50 perckor tüzet észleltek a régi porleválasztó-kamra még üzemben lévő egységében. A tűz kitörése az egyik perccel a másikra történt, ugyanis az előtte 5-10 perccel ott tartózkodó emberek még nem tapasztaltak tüze utaló jelenséget. A keletkezett tüzet több gyári dolgozó közel egyidőben jelezte.

Hogyan emlékszik vissza azokra a percekre? – kérdeztem Biczó Dezső vállalati tűzoltóparancsnok-helyettest.

– Valamelyik műszakvezető szolt, hogy ég a régi porleválasztó. Gyorsan szaladtam, hogy megnézzem, de útközben már láttam a füstöt. Ekkor mentem az 5-ös tűzoltószertár kulcsáért, de nem volt a helyén, így az első tűzoltócsapról kellett letekerni a tömlőt. Mivel ez csak kb. 20 méteres, hozatni kellett egy hosszabbat. Közben az egyik munkatársamon keresztül riadóztattuk a vállalati tűzoltókat, akik egy másik helyről vezettek két vezetékkel a tűz közelébe. Ekkor már kb. 1 méteres lángok voltak a porzsákoknál. Közben Kovács József az épület tűzoltólétrájáról kitepte az egyik redőnyt és ledobta. Ezt elolva jobban lehetett oltani a porkamrában lévő tüzet.

Mi történt közben, milyen utasítások hangzottak el a tűzoltással kapcsolatban?

– Nem volt szükség utasításokra. A jelenlévő tűzoltók mindannyian tudták, hogy adott helyzetben mit kell tenni. Az egész oltás alatt egy hangosabb szóra sem emlékszem. Mindenki azt tette, amit tennie kellett. Elég sokat gyakoroltunk már hasonló szituációkat.

Akik a közelben tartózkodtak, azok mesélték, hogy nagyon gyorsan, szervezetten ment minden. Mennyi idő telt el az oltás megkezdése és a tűzről való értesülés között?

– Mi 1,5-2 perc múlva már oltottunk. Ez a tűzoltás nagyon jó csapatmunka volt – fejezte be a beszélgetést Biczó Dezső.

S hogy közben mi történt még? – erről beszél Révész Sándor tűzvédelmi főelőadó, aki – az időközben elkészült jegyzőkönyv segítségével – ismerteti a további eseményeket.

– A dolgozóktól beérkezett riasztással egyidejűleg a közvetlen tűjelzővonalon riasztva lett az állami tűzoltóság. Ennközben a helyszínrre siettem és átvettem a tűzoltás irányítását. Három sugárral történt az oltás. Egy sugárral a papírosztály falát, nyílászáróit és a „sóhajok hídjá” üvegfalát védték. Kettő sugárral a tűzfészeket támadták, eredményesen. *Három-négy perc alatt a vállalati tűzoltóság „megfogta” a tüzet, az állami tűzoltóság beérkezéséig nagyrészt el is oltottuk.* Beérkezésük után én átadtam a tűzoltás vezetését a szerkocsi parancsnokának. A tűz lokalizálása után a tűzvizsgáló tiszt jelenlétében – műszaki szakemberek bevonásával – megállapítást nyert, hogy a körérték kb. 12 000,- Ft és termelési kiesés nem történt. Megállapítást nyert továbbá az, hogy sem emberi, sem műszaki mulasztás nem okozhatta a tüzesetet.

Ezt követően Irimi Sándor igazgató Tűzvizsgáló Bizottságot hozott létre, melynek tagjait megbízta a tűz okának alapos kivizsgálásával. A Bizottság tagjai: Révész Sándor,

Kajcsa László, Horváth István, Szedeli György és Magyar Miklós voltak. A Bizottság a munkáját kizáróan alapon végezte, melynek során megállapították, hogy a még üzemelő porleválasztókamra-egység két vágógépet, egy kocsányvágógépet és egy gőzös üzemeltetésű szárítóhengert szolgált ki. A két vágógép és a szárítóhenger teljes mértékben kizárható volt. Megállapították viszont azt, hogy a kocsányvágógép folyamatos készkészítési rendszere nagy szikraképződéssel jár. Nagy volt a valószínűsége annak, hogy erről a helyről szikra, vagy betűzesedett, lepatant kábelek kerültek az elszívórendszerbe és az ott – mivel a dohánypor gyakorlatilag lánggal nem ég – lappangott, izzott. Ez később elérhette a porleválasztó zsákok textilanyagát, mely lángra lobbant és a tűz átterjedt a homlokzaton elhelyezkedő műanyagredőnyre.

A tűz valószínűsített okának megállapítása után Molnár Adám műszaki igazgatóhelyettes utasította a műszaki osztály illetékeit, hogy a vágógépek elszívórendszerét azonnali hatállyal kössék le a központi rendszerről és önálló porleszívó rendszert építsenek ki. A kiadott utasítást már október 10-én végrehajtották.

Végül a vállalat minden dolgozója nevében szeretném megköszönni a gyors, szakszerű közreműködést... A tűzoltásban részt vett: Révész Sándornak, Biczó Dezsőnek, Kovács György III-nak, Alpár Jenőnek, Kovács József I.-nek, Szedeli Istvánnak, Hirczel Józsefnek. Nélkülük a körérték jóval nagyobb lett volna... K. K. J.

A tanácsülés tárgyalta

A város tömegközlekedése

A városi tanács októberi ülésén megtárgyalásra került a pécsi felnőtt lakosság egészségi helyzete, városunk tömegközlekedésének fejlesztési terve. A tanácsülés rendeleteket alkotott a lakóbizottságokról, a piacokról és vásárokról.

A legélesebb vitát, a legtöbb hozzászólást a városi tömegközlekedés módosításának tárgyalása hozta, ami érthető is, hiszen minden városlakót érintő fontos kérdés a jó és gyors tömegközlekedésre való törekvés, mint a városi élet komfortjának elengedhetetlen tartozéka. Közhangulatunk e fontos eleme mondhatjuk politikai tényező, mely a mindennapi munkavégzésünkre is hatással gyakorol. Mert ugyebár nem mindegy, hogy viszontagságos utazás után – télen a megállókban összefagyva – napi munkánkat az utazási stresszhatások levetésével kezdjük.

Közlekedésünk hosszabb távra szóló jobbítása kapcsán szóba került az alagút és ezzel együtt az északi érintő út építésének felgyorsítása, mint a belváros védelmét, közlekedésének tehermentesítését nagymértékben előrevivő tényező, mely egyúttal megoldja a Tetye alatti terület lakóinak, a Kesztyűgyár dolgozóinak közlekedési problémáit is. Szó esett a bálicsi közlekedés feltételeinek javítása terén teendőkről, a balokányi közlekedési centrum építéséről, a harmadik felüljáró elkészítésének fontosságáról, mely a déli városrésznél a várossal való kapcsolatát biztosítaná hosszabb távon is. Ez utóbbi jelentőségét megvilágítja az a gondolat, mi történne, ha egy nagyobb felújítás miatt a Rózsa Ferenc u.-i felüljáró kiesne a közlekedésből... Rövidesen átadásra kerül a Lenin téri pályaudvar; a Kossuth tért mint autóbusz-pályaudvar megszűnik, ezt kell követnie a tér rendezési munkáinak. A rendezésnek szem előtt kell tartani a belvárosi terek zöldfelülettel való ellátását, de meg kell oltani a személygépkocsik parkolását a Konzum Áruházban való bevásárlásokhoz, és a belváros tehermentesítéséhez is hozzá kell járulnia. Ezért itt megoldásként földalatti parkoló építése kívánatos. Szépszámú hozzászólás foglalkozott a környezet, a város levegőjét védő, javító trali-közlekedés megvalósításának igényével, melyre vonatkozó döntéshozókat tanácsulmányterv a tanácsvezetés birodalmában van.

75 éves a Dohánygyár (3.)

A tizenharmadik

A Pécsi Dohánygyár alapítását hosszú nyúlt küzdelem előzte meg. A múlt század 80-as éveiben tizenkét dohánygyár működött már, amikor az új gyár felépítésének kérdése komolyabb formában felmerült. Már 1870 májusában felvetették a gondolatot a Soproni Kereskedelmi és Ipar-kamara ülésén, de a kérdés mindig lekerült a napirendről, pedig több város is igyekezett a gyárépítést jogát megszerezni. A gyárépítés azért lett volna fontos a városok számára, mert a foglalkozás nélküli női munkaerő számára tudtak volna így munkaalkalmat biztosítani.

Pécs Város Tanácsa is több beadványt terjesztett fel azért, hogy a gyárépítést jogát a város megkapja. Felterjesztéseit jogos és nyomós indokkal támasztotta alá, a kérés eldöntése azonban egyre halasztódott, majd a nagy filoxeravész idején került újra napirendre. Ekkor ugyanis a városrost övező szőlők elpusztulván, a női munkaerő, mely addig legalább alkalmi munkákat talált a szőlőkben, teljesen munka nélkül maradt. Könnyűipara a városnak alig volt, a bányákban pedig természetesen csak a férfiak találtak munkát.

1904-ben határozott a beruházási törvény egy új dohánygyár létesítéséről, s végre 1906. január 13-án a felállítandó gyár helyéül Pécsét jelölték ki.

A Pécsi Dohánygyár alapítása 1906. január 13-án véglegesen megtörtént. A város a gyár létesítésére telket biztosított, s eredetileg akkor 1500 fő foglalkoztatására megfelelő gyárat szándékoztak felépíteni. Az akkor is meglévő gazdasági nehézségek miatt (mikor nem volt nehéz a gazdasági helyzet?) az építkezés csak 1909. év tavaszán indulhatott meg. Ekkor azonban már csak 800 fő foglalkoztatására méretezett gyár felépítése volt a terv. A gyár akkori területe öt hold és 1155,2 négyszögöl volt.

A gyárat Polacsek és Epstein okleveles mérnökök terve alapján építették, s a dohányjövődék Schedivetz Györgyöt nevezték ki első igazgatónak, akinek elsősorban az építkezéseket kellett ellenőrizni. Az épülő gyár ügyeit Schedivetz mellett Kovacsics János gyártási osztályvezető és Kunhegyi Ferenc gondnok intézték. Ekkor már 20 fő dolgozó alkalmat, akiknek az épületek takarítása és a berendezések elhelyezése volt a feladatuk.

A technikai felszerelés beszerzése Ausztriából, Németországból, Oroszországból és Lettországból történt, de szál-

lítottak magyar cégek is különböző, de nem speciális dohányipari felszereléseket. Legelőször – még 1909-ben – épült fel a gyártási épület, l. sz. raktárépület, igazgatósági épület, az orvosi rendelő, kapuskák, kazánház, valamint ekkor készült el a telep körül a kerítés, a dohányáruraktár. A következő évben az akkori – mára már lebontott – kertészeti melegház épülete és az akkor fából épült deszkarakot épült meg. A megnyitáig még elkészült a műhelyépület, a keleti részen, akkor szertári raktárnak nevezett épület, a délkeleti részen lévő mai II. raktár, a telep északi sarokban lévő – az akkor lakóépületnek tervezett – mai bölcsőde-óvoda épülete, a benzinkutató és a tűzoltó-szertár is. Megépítették a központi fűtés, a vízvezeték és szennyvízelvezetés csatornáit, valamint természetesen a teljes villanyhálózatot. A tervezés és az építkezés a budapesti-lágymányosi gyár mintája alapján történt, így az eredeti terv szerint a teljes kiépítéskor a gyártási épületnek két végén még egy-egy oldalszárny is épült volna, ez azonban nem valósult meg.

A tervek nemcsak az épületek elhelyezését, hanem azok belső berendezéseit is tartalmazták, például, hogy hol, milyen iroda legyen. Az irodák berendezéseire is kiterjedt a terv. Szerepelt benne a parkosítás, ahol még azt is megjelölték, hogy hol, milyen alakú virágágyások, milyen virágokból álljanak (természetesen csak az évelő növények és fák). Így például eredetileg mintegy 980 db rózsát elhelyezése szerepelt a tervben az egyéb növények mellett, ami a gyártelepet kívülről inkább valami gyógyszállóhoz, mint ipartelephez tette hasonlóvá.

Az ünnepélyes gyáratavató 1912. április 12-én volt. A gyártási épület bejáratának bal oldalán márványtábla hirdette az építkezés emlékeit, amit azonban a szerb megszálláskor megsemmisítettek. Ennek pótlására az újjáépített gyárba 1923-ban szintén elhelyeztek egy márványtáblát az újjáépítés emlékére, ezt meg az ötvenes években szerelték le, mert azon Horthy kormányzó neve is szerepelt.

A termelői üzemként működő gyárat már Löser Henrik igazgatta. A termelés megindításához Fiuméből hoztak tizenöt munkanőt, hogy a helybelieket betanítsák. A megnyitás előtt felvett 50 férfi és 138 nő munkással indult azután meg a termelés.

Krómy Károly

Október 25-én Mikon János, Fodor Istvánné, Várdai Lajosné, Tóth Rozália és Szafner Zoltán kisgyermekének tartott névadó-ünnepséget vállalatunk pártbizottsága.

Huber Jenő

Energiagazdálkodásunkról

Az energiafelhasználás alapvető mutatója – a fajlagos energia felhasználási mutató – a felhasznált energia mennyiségének és a termelt cigaretták, kreppeltpapír, illetve vágott dohány mennyiségének a hányadosa. A tényszámokat az előző év fajlagos értékeivel vetjük össze, s így alakul ki minden esetben az a százalékos érték, amely megmutatja, hogy energia téren többletfelhasználást vagy megtakarítást értünk-e el.

A vállalatunkra több év viszonylatában az volt a jellemző, hogy éves energiafelhasználásunk csökkenő tendenciát mutatott. 1983. évben 103 556 GJ, 1984. évben 87 650 GJ, 1985. évben 85 755 GJ volt. Ezek az értékek forintkihatásai, az egységárak rohamos emelkedéséig (1985-ig) milliós nagyságrendű megtakarításokat eredményeztek. Az 1986. év

I-II. negyedéve ezzel a hagyománnyal szakított, mivel itt nemcsak az energiafelhasználás mennyiségi értékei nőttek meg 61 697 GJ-ról 70 038 GJ-ra, 13%-kal, hanem az egységárak további növekedésével a kiadások 27%-kal emelkedtek. Ez a bázishoz viszonyított emelkedés csak akkor lenne indokolt, ha termelésünk is ilyen arányban nőtt volna. Ez természetesen ilyen mértékben nem következett be.

Ha a felhasznált energiákat vizsgáljuk, a villamos energiánál és a gázenergiánál megtakarítást (98 illetve 60%-os felhasználást), míg a legdrágább energia hordozónál, a gőznél 116%-os felhasználást regisztrálhatunk. A gőzenergia nagy felhasználója a kreppelőüzem, valamint fűtési időszakban az új gyártócsarnok kalorifer-berendezése. A felhasználások csökkentése érdekében a kreppelőgépek kon-

denzerendezéseinek szakszerű használatát (a megkerülő vezetéseket a gép felülébe után el kell zárni), a berendezés hőlépcsőjének (140 Celsius-fok, 130 Celsius-fok, 120 Celsius-fok) betartását, a gőzreduktor 4 báros maximált nyomását kell folyamatosan biztosítani. A gőzenergia másik, téli fő fogyasztója a fűtési rendszer táplálása. A vállalatnál központi melegvízfűtés van (ehhez viszonyítva az egyedi fűtési helységek száma elenyésző). A melegvízfűtés a kreppelőüzem hulladékgőzével táplálva általában + 5 Celsius-fok külső napi átlaghőmérsékletig biztonságosan üzemel. Ha az átlaghőmérséklet + 5 Celsius-fok alá esik a hőközpont kezelő a hőenergia hőmennyiségét ún. éles gőzből pótolja. Az új gyártócsarnok fűtése hagyományos radiátorral, a mennyezetre szerelt sugárhozó fűtőtestekkel,

valamint a kaloriferrel felfűtött, befűjt levegővel történhet.

Az őszi átmeneti időszakban a kalorifer üzem csak szakszoros, mivel a sugárhozó fűtőtestek és a gépek által termelt meleg a termet kellő mértékben temperálja. De ehhez az is kell, hogy az ajtók, a nyílászárók semmilyen körülmények között ne maradjanak nyitva, az ajtóknak ne csak át-haladjunk, hanem nyissuk és csukjuk is őket. A fűtéssel kapcsolatban még azt is meg kell jegyezni és főleg ez az irodákra jellemző, hogy ha bármi ok miatt 20 Celsius-fok fölé emelkedik (helyiség közepén 1,5 m magasságban mérve) az ott dolgozóknak a radiátorokat le kell zárni és ezt mindaddig úgy kell tartani, amíg a helyiség „vissza nem hűl”. Ezért minden irodát 1985. érszen szobahőmérővel láttunk el, így bárki bármikor ellenőrizheti a hőfokot. Ezt a vállalat idén lényegesen többször fogja ellenőrizni mint tavaly. A vállalati ellenőrzésen kívül ugyanebben a témában az Energiafelügyeletől is több

esetben számítunk ellenőrzésre, mert a fűtési előírások betartása nem csak vállalati, hanem népgazdasági érdek is.

A fajlagos villamosenergia-felhasználási mutatónk 1986. I-III. n. évben a bázishoz viszonyítva 3%-kal javult. Ennél az energiafajtánál a nehézség teljesen más téren jelentkezik: jelenleg a hálózat abszolút „kiterheléssel” dolgozik s ezt mindaddig emelni nem lehet, amíg a transzformátorház 10 ezer voltos részében bizonyos alkatrészeket nem cseréltetjük ki. A gyártó ezeket az áramváltókat csak 1987. I. n. évben szállítja le. A veszélyes időszak általában a délelőtti üzem, ezen belül is 6.00-7.00 és 9.00-1.00 óra közti időszak. Az év hátralévő részében feladatainkat tehát csak úgy tudjuk teljesíteni, hogy csak azokat a gépeket járattuk és csak addig, amíg azok tényleges termelést végeznek. Minden időpontot ki kell használni a gépek üresjáratának csökkentésére, valamint a világitási áram minél kisebb mértékű igénybevételére. Ehhez nem

elég egy-két ember, a művezetők és műszakvezetők, hanem minden dolgozóval segítségére kell!

Gázenergia felhasználásunk meghatározója az előkészítési osztály, ezen belül is a gázos szárító henger. Ismert tény, hogy 1985. év közepétől földgázzal üzemelünk. Ez nagyobb fűtőértékkel rendelkezik, ára is ennek arányában nőtt. A fajlagos felhasználást a leggyártott dohányválogathoz viszonyítjuk s ennek alapján az ide értékünk: 1 tonna dohányvágot előállításához 0,292 GJ energia, ez 1%-kal kevesebb, mint a bázisfelhasználás. Továbbra is nagyon oda kell figyelni a váogatvedvességre, a gázos szárító henger műszaki állapotára. A jelenlegi gázos szárító henger műszaki állapotának mindaddig kifogástalan műszaki állapotúnak kell lennie, amíg az új gázos szárító henger üzemserűen nem működik. (Ez december elejére várható). Ezt követeli meg a termelésbiztonság és biztonságtechnika.

Magyar Miklós

Hobbi A téli tárolásról

A család téli zöldség és gyümölcs készletét, akár a kertben termeljük meg, akár ősszel vásároljuk – tárolniuk kell. Erre olyan helyiség volna a legalkalmasabb, melynek hőmérséklete 0-4 °C-os, páratartalma 90%. Ilyen helyiség általában nincs, ezért a legmegfelelőbb zöldségtároló hely a pince, ahol külön fagyvédelemről nem kell gondoskodni. Legjobb a viszonylag állandó hőmérsékletű, jól szigetelt, talajviztől és beázástól mentes, jól szellőztethető pince. Ha nagyon nedves a pince (gyáz a fala), szellőztessük gyázkarral. Ha fonyad a termés, túl száraz a levegő. Ilyenkor tiszta vízzel permetezzük be a falakat vagy nyitott vizet edényt helyezünk el.

Ahol nincs pince, ott ajánlatos vermet építeni. Kertünk valamely részén tetszőleges hosszúságú, lejtős oldalú gödört ássunk. A gödör tetejére tartógerendákból hulladékból anyagból tetőt készítünk, ezt szalmával, majd kb. 40 cm vastag földréteggel takarjuk, hogy fagymentes legyen. A veremnek jól zárható, kicsi aajtja és szellőzőnyílása legyen, hogy a hőmérséklet ne süllyedjen nulla fok alá. Használataon kívüli fóliát, rat is lehet rövid idejű tárolásra használni. A sátor alját szalmával szigeteljük, erre tesszük a tárolandó terményt, amit újra szalmával kell takarni. A fóliásator szellőzéséről is kell gondoskodni.

A padlás is megfelelő tárolóhely, elsősorban a fagyra nem érzékeny termékeknek (dió, mandula, bab). Szükség esetén káposztát, hagymát, fokhagymát, fűszerpaprikát, csemegegyöket is tárolhatunk. Szokták a késő őszelel szeszelt paprika tárolásával is foglalkozni. Meg kell jegyezni, a paprika szárán párolgatót a legarósebben, ezért ha szárát parafinba mártjuk, kevésbé fonyad el. Karácsonyig is tárolható, bár kissé veszít ízéből.

A gyümölcsfélék közül a téli almát, téli körtét, a birsalmát és szőlőt szoktuk tárolni; 0-10 °C-os és 80-90% relatív páratartalmú helyiségben a legjobb a tárolás. Pince, vagy verem is alkalmas, ha megfelelő szellőzésű. A gyümölcsfélék tárolásának egyik legfontosabb feltétele az állandó légsere. Almát, körtét legmegfelelőbb hűdőkben, szalma között, vagy polcokra kirakva tárolni.

A házi tárolás (panellakások erkélye) legjobb módja, ha műanyag fóliás csomagolással kombináljuk. Nagyobb fólia zacskóba, vagy ládát kibélelt fóliaszakba tegyük az almát, körtét. A fólia zsákot több helyen huukasszuk ki a légsere miatt. Ha lehetőségünk van, az így elrakott almát, körtét, esetleg zöldségféléket, még papírszakba is beletenni -4 °C-fokig is kint hagyhatjuk.

Drávavölgyi József

Nőknek, erről-arról

A Baranya megyei AHV októberi számában olvashattuk, hogy az ősi BNV nagydíjat nyerték el a „Kulen”, a „Bulen” és a „Stifolder” termékeik. Mai füllel ugyancsak fűcsön hangzanak ezek az elnevezések, főleg az első kettő, pedig a nevek mögött finom „disznóságok” rejlenek. Nézzük csak:

A „Kulen” a szerbhorvát lakosok kedvelt házi készítménye. Vastagbélbe, általában sertés-vakbélbe, úgynevezett katakonykba töltött kolbász. A szerbhorvát értelmező szótár azt írja róla, hogy apró szeletekre vágott húsból, fűszerekkel ízesítve készül. Múltja csaknem ötszáz éves. A XV. században kezdtek készíteni a mai Rijeka, Dubrovnik és a Szerémség környékén. A kulen hosszú szárítási ideje alatt átható illatú, vöröses színű, kitűnő zamatu késztermékké érik. Nem kell hűtőben tartani, anélkül is eláll akár egy évig is, ha száraz, hűvös helyre tesszük. Kitűnő előétel készíthet belőle, ha a felszeletelt kulent tejfölös túróval, erős zöldséppaprikával, retekkel és paradicsommal körítve adják asztalra.

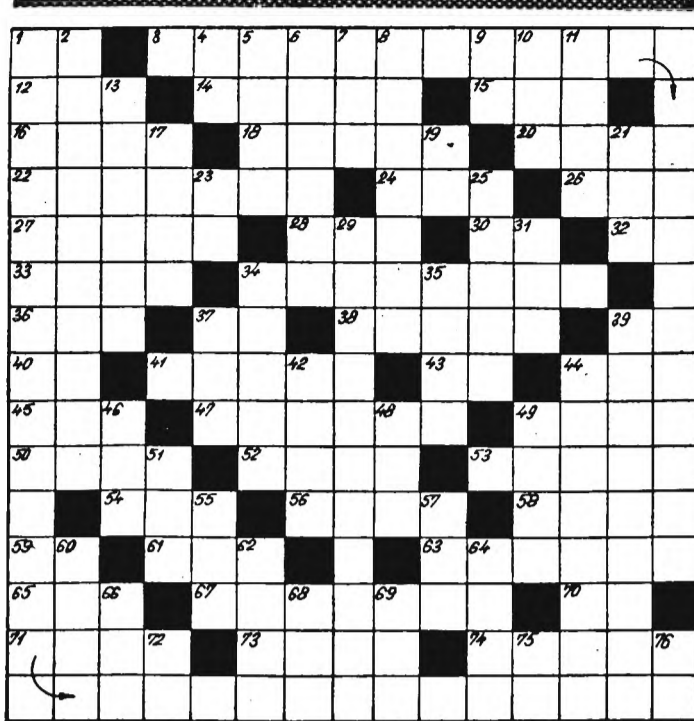
A „Bulen” marha-vakbélbe töltött, pácolt sertésárja. Ezt füstöléssel, szárítással tartósítják. Húsát fűszerezett páclébe forgatják, ettől van kitűnő illata, zamata. A forró páclétől a bél a húrra feszül és ez védi a tarját hónapokig a kiszáradástól. Így a termék a huzamos érlelési idővel dacolva is szafatos marad.

A „Stifolder” füstöléssel, szárítással tartósított, hőkezelés nélkül érlelt „házi” szalámi. Neve a Stift-Fulda német apát-sági alapítvány nevéből ered. Annak idején a Közép-Baranya-ba betelepített svábságot neveztek fuldiaknak. Ők kezdték készíteni, elterjeszteni és megkedveltetni ezt az apró mozaikú, erősen paprikás, fokhagymás, borsos szalámit a magyar és a szerbhorvát lakosság körében.

A Baranya Megyei Húsipari Vállalat termékei, azok remek ízesítése, népszerűsége megérdemelte, hogy – eredeti házi jellegét megőrizve – milliós számúra élvezetes termék váljék belőlük.

Rné

Keresztrejtvény

Vízszintes: 1. ...-ve. 3. A megfejtés első része (zárt betűk: A. D. L. M. E. A.). 12. Nem főlé (ford.). 14. Injekció. 15. Talál. 16. Lakásbérlő. 18. „A” nagypapa. 20. Porció. 22. Gát. 24. Elfogad, de csak az elején. 26. Mutatószó. 27. Pödör. 28. Kevert sor. 30. Helyhatározó-rag. 32. Y. H. 33. Kevert szél. 34. Dörgés. 36. Itókák páros betűi. 37. A bróm vegyjele. 38. Olasz férfinév. 39. Egymást követő betűk. 40. Csapadék. 41. Magas nyakú női blúz. 43. A gallium vegyjele. 44. AK! 45. Állami jövedelem. 47. Váladékot termelő szerv. 49. Felemel páratlan betűi. 50. Birkaviadal. 52. Becézett női név. 53. Angolszász férfinév. 54. Orca. 56. Az NSZK fővárosa. 58. Spanyol férfinév. 59. Latin kettős betű. 61. Fordított lénia. 63. Szemle — fordítva. 65. Keményen kiejtett mássalhangzó. 67. Irodalmi műfaj. 70. A nyomás régi mértékegysége. 71. Régi hangszér. 73. Furdójéről neves község. 74. Dél-Ázsiai mérgegyő.

Függőleges: 1. A megfejtés második része. (Zárt betűk: T. M. R.). 2. Szinlelő. 4. Darab! 5. Jale — keverve. 6. Menni próbál. 7. L. L. A. 8. Restaur.

9. Talmi. 10. Udítóital. 11. Feszültséget megszüntető. 13. Gát. 17. Pipercikk-márka. 19. Rangjelző. 21. A megfejtésben szereplő költő. 23. Vízőzőn. 25. Börtön. 29. A megfejtés harmadik része. (Zárt betű: T.). 31. Kevert Noé. 34. Ki lehet tapintani. 35. Az óriásnál kisebb. 37. Szibériai vasútvonal. 39. Bestseller. 42. Észak-Afrikai. 44. Még nehezebben marad ébren. 46. Időmérő. 48. Borókapálinka. 49. Elszorítja a torkot. 51. Érzékszerv. 55. Szögfüggvény rövidítése. 57. N. A. R. 60. A Nagytavak egyike. 62. A szíamák fele. 64. Rakta volt. 66. Az 51. sz. fordítottja. 68. Kevert rag. 69. Becézett férfinév — ford. 72. A sztácium vegyjele. 75. Szibériai folyó. 76. Szovjet repülőgéptípus.

Beküldendő a vízszintes 3., a függőleges 1. és 29. sorok helyes megfejtése december 3-ig. A helyes megfejtők között jutalomkönyvet sorsolunk ki.

Előző számban közölt keresztrejtvényünkre a lap késedelmes megjelenése miatt nem érkezett megfejtés.

A keresztrejtvényt Takáts László készítette.

MÉTE

(Folytatás az 1. oldalról)

tunknál már október közepén tartottak előadásokat a Kutató dolgozói.)

A hatósági ellenőrzés tapasztalatairól célszerű évente konferenciát tartani. Az 1987. évi rendezvény helye a Pécsi Dohánygyárban lesz, ideje az első negyedév.

Göri elvtárs elmondta, hogy a közeljövőben a MÉTE, s ezen belül a dohánygyár története feldolgozásra kerül. Szó esett még arról, hogy 1987-ben két jelentős évforduló is lesz az iparban, nevezetesen a Debreceni Dohánygyár 100 éves, vállalatunk pedig 75 éves fennállását fogja ünnepelni.

Simon Éva

SPORT

A Debreceni Dohánygyár igazgatója által November 7. tiszteletére kiírt lövész-kupaverseny 4. fordulóját tartották október 18-án Egerben.

A kupáért való versenyzés során az elsőbbségért rivalizáló debreceni, egri és pécsi csapat mintegy „körbeverte” egymást. A tavalyi, Sátoraljaújhelyen lebonyolított és az egriek győzelmével végződött verseny után fogadkozott csapatunk, hogy otthonában vág vissza az egri lövészeknek. A pécsi gárda részére minimálisan elegendő egykörös előnyvel sikerült is. Volt azonban egy biztosabb kezű, élesebb szemű együttes, a debreceni, akik további tizkörös előnyvel immár másodszor hódították el a kupát, nagy lépést téve a harmadik győzelemmel járó, végleges birtoklás felé. A szoros versenyt jellemzi, hogy csapatonként leadott 180 lövés mellett egy lövéssel is elérhető 10 körös előnyvel diadalmaszkodott a debreceni gárda. Végezettel elmondhatjuk, hogy vállalati együttesünk megálta a helyét és bár a kupa elnyerésével a debreceni csapat lépéselőnyben van, lövészeink képességeik alapján nem mondhatnak le a kupa megszerzésével járó végső győzelemről.

Gratulálunk a szép eredményeket elérő, hagyományainkhoz méltó szereplést produkáló Nyujtó Teréz, Kesztené Kiss Jolán, Kovácsné Nagy Teréz, Szóts Rózsa, Huber Jenő, Juhász Sebestyén, Molnár Ádám, Süle Gábor összetételű gárdának.

Eredmények:
Nők:
Nyujtó Teréz légpuska, II. hely.
Nyujtó Teréz összetett, III. hely.

Férfiak:
Juhász Sebestyén - kispuska, III. hely; Molnár Ádám légpuska I. hely; Huber Jenő, légpisztoly I. hely; Huber Jenő összetett, III. hely.

Csapatverseny:
Nők:
Kispuska csapat III. hely; Légpuska csapat I. hely.
Férfiak:
Sportpisztoly csapat III. hely; Légpuska csapat I. hely; Légpisztoly csapat III. hely.
Gyarak versenyében:
1. Debreceni Dohánygyár,
2. Pécsi Dohánygyár,
3. Egri Dohánygyár,
4. Nyiregyházi Dohányfermentáló,
5. Sátoraljaújhelyi Dohánygyár.

JÓ, HA TUDJUK...

A házadóról

A jogi személyeken túl azok a magánszemélyek, akiknek tulajdonában állandó vagy ideiglenes jellegű lakóépület és hozzá tartozó garázs van, kötelesek házadót fizetni. Az adófizetési kötelezettség szempontjából lakóépületnek kell tekinteni a lakások elosztásáról és a lakásbérletekről szóló jogszabályok szerint lakásnak minősülő helyiségcsoportot. Garázs, vagy gépjárműtároló az olyan épület, helyiség, vagy helyiségcsoport, mely gépjármű tárolására szolgál, kivéve az üdüléssel egybeépült, vagy annak telken épített garázst.

Nem kell házadót fizetni az olyan építmény után, amelyet három évnél rövidebb időre építenek, valamint a nem lakás céljára szolgáló építmények adója alá eső épület után.

Jelentősnek kell értékelni a viszonylag tág körű házadómentességet. A magánszemélyek tulajdonában lévő lakóépületek közül házadómentes 35 évig az állami eszközökből megvalósult tanácsai értékesítésű, az állami vállalatnál dolgozó munkások lakásépítésének támogatásával megvalósult és a lakásépítő szövetkezetek által felépített telepszerű, többszintes lakóépület. Házadómentes 30 évig az OTP beruházásában épült, telepszerű, többszintes és – egyedi többszintes lakóházépítés keretében,

az OTP beruházása mellett épült örökéletű társasház – valamennyi szervezett lebonyolítási formában megvalósult egyedi többszintes társasház. A családi házak 25 évig adómentesek, mint az egyedi többszintes lakóházépítés keretében az OTP beruházásban épült örökéletű társasházak. Az adómentességet nem kell kérni, azt Pécsett, a Lakossági Adó- és Illetékhivatal hivatalból állapítja meg.

Nem illeti meg azt a házadómentességet, akitől a hatóság a használatbavételi engedélyt megtagadta, vagy az épületet szabálytalanul építette meg. Azt sem illeti meg a mentesség, akinek a lakóépülete ötszobás vagy annál több. A házadómentesség a lakóépület használatbavételi engedélyének keltét követő hónap 1. napjától veszi kezdetét.

A lakóépület tulajdonosát házadókedvezmény – kérelemre – akkor illeti meg, ha a lakóépületet felújította, korszerűsítette, vagy közművesítette. A házadókedvezmény mértéke, ha az igazolt és elfogadott költség:

a) 3000-5000 Ft, a költség 30%-a, mely az évenként esedékes házadó 50%-át nem haladhatja meg.

b) 5000-10 000 Ft, a költség 50%-a, egyébként az éves házadó 70%-ánál több nem lehet.

c) 10 000 Ft-nál magasabb, a költség 70%-a, mely az évi házadó 80%-ánál több nem lehet.

A kedvezményeket legfeljebb 10 éven keresztül lehet igénybe venni. A kérelemhez a megfelelő okmányokat, számlákat kell mellékelni és azokat az első fokú adóhatósághoz beküldeni.

Adóhivatal a házadót vagy a tulajdonos, vagy a hasznélvező terhére állapítja meg és veti ki. Közös tulajdon esetén általában a tulajdonostársak terhére, egyetemes fizetési kötelezettség mellett állapítja meg egy összegben. Adóbevallást akkor kell adni, ha:

- létesített épületet használatbavételi engedély nélkül vettek használatba;
- tulajdonosváltás történt;
- megszűnt a házadómentesség;
- a házadó fizetési kötelezettséget valamely körülmény módosítja;
- az adóhivatal a tulajdonost, hasznélvezőt adóbevallásra hívja fel.

Dr. Schizler Miklós

Nagy sikerű, sokak érdeklődését felkeltő cipővásárlás volt a gyár KISZ-klubjában, október 27-én. A rendező a szakszervezeti bizottság volt.

Fellbachban jártunk

Mint arról lapunk októberi számában már hírt adtunk a Német Szövetségi Kéztársaságban egy Stuttgart melletti kis városban: Fellbachban október 8-12-ig Baranya bemutatkozni címmel a pécsi és baranyai vállalatok termékeiből kiállítás volt.

A kiállítás annak kapcsán jöhetett létre, hogy Pécs és Fellbach testvérvárosi kapcsolatról kötött megállapodást egymással, melynek egyik célja egymás gazdaságának jobb megismerése.

A kiállítás Pécs, illetve Baranya megye részéről első ilyen kezdeményezésnek tekinthető, mely igen nagy sikerrel zárult. Fellbachtól távol eső helységekből is szép számú látogató kereste fel a kiállítást. Újdonságok, napilapok folyamatosan adtak tájékoztatást a kiállításról, látóvalókról, négy nap alatt több ezren tekintették meg. Igen nagy sikere volt a

kesztyű- és bőruházi tárgyaknak, Zsolnay porcelánoknak, a magyar szaláminak és cigaretának. A kiállítási anyagként és mintaként kiszállított cigaretták az utolsó csomagig elfogyott.

A látogatók nagy érdeklődést tanúsítottak városunk és megyénk iránt, mely a nyugatnémet turisták által még kevésbé ismert, mivel földrajzilag a leglátogatottabb helyektől – Budapest, Balaton – kissé távolabb esik. A megyénkről és városunkról kiállított képanyag minden bizonnyal hozzájárult az idegenforgalom fejlesztéséhez.

A kiállító nem titkolt szándéka volt üzleti kapcsolatok létesítése, melyek azonban a kiállítás ideje alatt az érdeklődés és a lehetőségek kutatásának szintjéig jutottak el. A kiállítás jól szolgálta a baráti kapcsolatok kiépítését, tovább öregbítve hazánk, Baranya megye és Pécs hírnevét.